

Uchwała Nr 221/2025
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 14 listopada 2025 r.

dotycząca projektu ustawy o utworzeniu Wojskowej Akademii Medycznej

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Obrony Narodowej z dnia 21.10.2025 r. (pismo MON.DP-WUW. 0210.111.2024/TA) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stosownie do art. 329 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.), po analizie projektu ustawy o utworzeniu Wojskowej Akademii Medycznej **przedstawia następujące uwagi i komentarze.**

Projekt ustawy o utworzeniu Wojskowej Akademii Medycznej (WAM) w Łodzi z dnia 9 października 2025 r. przewiduje powstanie nowej, publicznej uczelni wojskowej, mającej charakter akademicki i działającej pod nadzorem Ministra Obrony Narodowej. Celem ustawy jest stworzenie instytucji kształcącej wojskowy personel medyczny w sposób kompleksowy, w oparciu o tradycje i dorobek dawnej Wojskowej Akademii Medycznej, zlikwidowanej w 2002 roku i włączonej w struktury Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Uczelnia ta ma stanowić odpowiedź na potrzeby współczesnego systemu obronnego państwa oraz wyzwania stojące przed wojskową służbą zdrowia, z uwzględnieniem konieczności wzmocnienia krajowego systemu ochrony zdrowia.

W uzasadnieniu potrzeby utworzenia WAM wskazuje się, że obecne uwarunkowania geopolityczne, rozszerzony udział Polski w strukturach NATO i ONZ oraz wojna w Ukrainie, wymagają wyspecjalizowanego zaplecza medycznego dla Sił Zbrojnych RP. Specyfika medycyny wojskowej, obejmująca takie dziedziny jak medycyna pola walki, logistyka medyczna, medycyna lotnicza, toksykologia bojowa czy ratownictwo taktyczne, wymaga specjalistycznego kształcenia i badań naukowych podjętych przez środowisko akademickie. WAM ma stanowić centrum szkolenia kadr medycznych – lekarzy, dentystów, pielęgniarek, ratowników, farmaceutów i fizjoterapeutów – zarówno na poziomie studiów, jak i kształcenia doktoranckiego oraz podyplomowego. Uczelnia ma także „wykonywać zadania jednostki wojskowej” (art. 1 projektu ustawy).

Projekt przewiduje, że uczelnia rozpocznie działalność dydaktyczną w roku akademickim 2026/2027. W jej strukturze znajdą się m.in. dotychczasowe Wojskowe Centrum Kształcenia Medycznego w Łodzi, a także część zasobów Uniwersytetu Medycznego, co pozwoli ograniczyć koszty organizacyjne i zapewnić płynność kadrową. Akademia będzie współpracować z Wojskowym Instytutem Medycznym i innymi ośrodkami badawczymi, a także z instytucjami podległymi Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji. Całkowity koszt utworzenia i funkcjonowania WAM w perspektywie dziesięcioletniej oszacowano na około 1,127 miliarda złotych, finansowanych z budżetu Ministerstwa Obrony

Narodowej w ramach obowiązujących limitów wydatków obronnych. Część nakładów, szacowanych na około 430 milionów złotych, zostanie przeznaczona na modernizację i rozbudowę infrastruktury dydaktycznej w Łodzi.

Rada Główna zwraca uwagę na potrzebę doprecyzowania w projekcie ustawy następujących kwestii:

1. Precyzyjnego określenia wymaga wskazanie źródeł finansowania uczelni i jej relacji z cywilnym szkolnictwem medycznym. Rada Główna stawia pytanie, czy WAM będzie utrzymywana w całości przez MON i MSWiA, czy też według zasad obowiązujących dotąd inne uczelnie medyczne. Czy planowany w projekcie ustawy system finansowania Akademii z budżetu MON (i częściowo MSWiA) zapewni uczelni długofalową stabilność, a jednocześnie zachowa jej akademicki charakter i niezależność naukową? Zdaniem Rady Głównej, winien zostać określony precyzyjny mechanizm współpracy z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
2. Doprecyzowaniu winna ulec misja uczelni: czy WAM będzie kształcić kadry również dla powszechnego systemu ochrony zdrowia, tak aby uniknąć dublowania zadań i kompetencji z istniejącymi uniwersytetami medycznymi. W ustawie powinna zostać określona kwestia zagwarantowania równowagi między misją wojskową a potrzebami cywilnego systemu medycznego. Kolejne pytanie, na które nowa ustawa nie daje jasnej odpowiedzi: czy WAM ma kształcić wyłącznie kadry wojskowe, czy – a jeśli tak, to w jakim zakresie – także personel cywilny na potrzeby powszechnego systemu ochrony zdrowia (art. 3a i 4 oraz art. 17, dotyczący sposobu ustalania limitu przyjęć na studia w WAM)?
3. Wymagają dookreślenia relację z Uniwersytetem Medycznym (UMED) w Łodzi – w jaki sposób zostaną uregulowane stosunki prawne, kadrowe i majątkowe między WAM a Uniwersytetem Medycznym w Łodzi, który obecnie prowadzi Kolegium Wojskowo-Lekarskie? Czy proces wyodrębnienia jednostki – i utworzenia WUM nie spowoduje osłabienia potencjału naukowego i dydaktycznego UMED?
4. Proponowane dla WAM rozwiązania ustawowe wymagają uzgodnienia z powszechnym systemem nauki i ewaluacji określonym w ustawie PSWiN: jak będzie przebiegać ocena jakości działalności naukowej WAM, zwłaszcza w pierwszych latach, kiedy uczelnia, w myśl projektu ustawy, otrzyma tymczasowo kategorię naukową B+ („nie dłużej niż do zakończenia drugiej po utworzeniu Akademii ewaluacji”). W uzasadnieniu wprost określono to jako *lex specialis* względem PSWiN; dopisano też, że nawet przy niepowodzeniu ewaluacji WAM „będzie mogła posługiwać się nazwą ‘Akademia’” na podstawie art. 16 ust. 4 PSWiN. Rada Główna proponuje ograniczyć *lex specialis* do minimum niezbędnego do uruchomienia studiów (I/II stopnia + jednolite) i wyłączyć z tego skutki B+ dotyczące szkół doktorskich/stopni naukowych do czasu uzyskania realnego wyniku ewaluacji; należy też wprowadzić wymóg obowiązku pozytywnej opinii PKA dla każdego kierunku do momentu pierwszej akredytacji.

5. Długofalowe cele nowo tworzonej uczelni winno być jasno sformułowane: jakie będą konkretne mierniki sukcesu projektowanej ustawy (liczba absolwentów WAM, poziom badań, udział w misjach wojskowych, współpraca międzynarodowa)? Czy istnieje ryzyko, że WAM stanie się instytucją o ograniczonej rekrutacji i wpływie, jeśli nie zostaną jasno określone jej cele strategiczne po 2030 roku?
6. **Utworzenie WAM powinno w pełni uwzględniać przepisy obowiązującej ustawy PSWiN.** Tymczasem, zgodnie z założeniami projektu organizacja WAM zakłada liczne odstępstwa od PSWiN. Dotyczy to zwłaszcza organów uczelni, praw senatu, wydłużenia okresu obowiązywania statutu nadanego przez organ nadzoru (Ministra Obrony Narodowej) z wyłączeniem art. 30 ust. 3 PSWiN dla pierwszej kadencji, odmiennego w stosunku do pozostałych uczelni okresu kadencji (do 2029 roku), przyznania gwarancji kategorii B+ dla nauk medycznych i nauk o zdrowiu do końca „drugiej po utworzeniu WAM ewaluacji” (do roku 2035). Te specyficzne rozwiązania mogą stanowić istotne ograniczenie samorządności uczelni. Zderzenie roli „jednostki wojskowej” z zasadą autonomii uczelni może w praktyce znacząco przesunąć ciężar decyzyjny z organów akademickich na decyzje resortowe. W opinii Rady Głównej standardy tworzenia i funkcjonowania wszystkich uczelni winny być jednakowe, tworząc jednolity, spójny system szkolnictwa wyższego w Polsce. W tym zakresie projektu opinia Rady Głównej jest zdecydowanie negatywna.

Wśród najważniejszych argumentów przemawiających za utworzeniem Wojskowej Akademii Medycznej są: intensyfikacja szkolenia w zakresie medycyny wojskowej i wzmocnienie potencjału obronnego i zdrowotnego państwa. Rada Główna dostrzega jednak argumenty przeciwne: odstępstwa od standardów uniwersyteckich, określonych w ustawie PSWiN, możliwość częściowego dublowania działań podejmowanych przez cywilne uczelnie medyczne, wysokie koszty inwestycyjne w pierwszej dekadzie oraz nie w pełni jasny podział kompetencji i finansowania między MON, MSWiA a MNiSW oraz brak własnego zaplecza klinicznego. Projekt ustawy wymaga doprecyzowania w zakresie mechanizmów finansowania, integracji z istniejącą siecią szkolnictwa medycznego oraz zapewnienia harmonijnej współpracy z Uniwersytetem Medycznym w Łodzi, a także z innymi uczelniami w kraju i za granicą.

Rada Główna uważa także, że powinny być rozważone - alternatywne wobec ustawy - możliwości kształcenia wojskowego personelu medycznego. Kluczowym etapem przygotowania lekarza do pełnienia zadań w siłach zbrojnych jest szkolenie specjalizacyjne, a nie jedynie etap kształcenia przeddyplomowego. Możliwość wprowadzenia zachęt i mechanizmów wsparcia na poziomie specjalizacji lekarskich, obejmujących m.in. kontrakty, stypendia, zobowiązania oraz preferencje dla osób wiążących swoją ścieżkę zawodową z wojskiem nie jest wystarczająco wykorzystana. Projekt w obecnym kształcie nie uwzględnia także innej kluczowej kategorii personelu medycznego – ratowników medycznych, chociaż to właśnie ratownicy medyczni stanowią podstawę zabezpieczenia medycznego działań

zbrojnych i reagowania w warunkach wojennych. Należy rozważyć włączenie do projektu rozwiązań legislacyjnych i szkoleniowych obejmujących kształcenie oraz specjalizację wojskowych ratowników medycznych, zarówno na poziomie uczelni, jak i centrów szkolenia wojskowego.

Uchwałę otrzymuje Minister Obrony Narodowej oraz Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys